

som den jo angaar Opfyldelsen af en Paragraf i Grundloven, som allerede af Grundlovsudvalget i 1849 blev betegnet som en Hovedhjørnesten i enhver fri Stats Forfatning, nemlig Jæstfættelsen af den Maade, hvorpaa de almindelige Vælgere skulle være repræsenterede i Lovgivningsmagten; og jeg føler mig saa meget mere forpligtet, som jeg desværre ikke kan se andet, end at dette Forslag er i Strid baade med Grundlovens Ord og Aand.

Dette Forslag omfatter to Dele, dels Antallet af dette Tings Medlemmer og dels Fordelingen af dem i de enkelte Kredse. Med Hensyn til Antallet bestemmer Grundlovens § 32, at det „skal være omtrent efter Forholdet 1: 16,000“. Men spørger man nu, om dette Forslag opfylder denne Grundlovsbestemmelse, saa er det saa langt fra Tilfældet, at det tværtimod forudsætter et Antal, der svarer til Forholdet 1: 20,000, og hvor meget man end vil strække Ordet „omtrent“, vil dog vistnok ingen kunne strække det saa vidt, at 16,000 kunne blive til 20,000. Derfor har man ogsaa tidligere set, at man, naar det har været nødvendigt at bringe Overensstemmelse til Vejse mellem Forholdstallet og det stigende Folketal, er gaaet den Vej at forandre det, selv om der kun var Tale om en Forskel af 2,000; saaledes er man i 1849 gaaet fra Forholdstallet 12,000 til Forholdstallet 14,000 og i 1866 igen fra 14,000 til 16,000. Men siden den Tid har man ikke fulgt denne Vej, men derimod, efterhaanden som Folketallet er steget, søgt at fyldestgøre Grundlovens Bud ved at forøge Kredsenes Antal. Efter Folketællingen i 1870 vilde Forholdstallet være blevet 17,500, og da fandt Folketinget, at Forholdet endnu ikke var saa stor, at man behøvede at ty til nogen Forandring. Men efter 1880, da Forholdstallet skulde være 19,400, har Folketinget bestandig vægret sig ved at gaa ind paa en Fyldestgørelse af Grundloven ved, som det blev foreslaaet af Regeringen, at forøge Kredsenes med et mindre Antal end det, Grundloven kræver, 6 eller 8 Kredse. Folketinget har gennem sit Udvalg og senere i 1887 ved en Beslutning af Tinget vedtaget et Forslag om, at Grundloven skulde opfyldes fuldt ud. Forslaget blev vedtaget her i Tinget med 61 Stemmer mod 14. Da saa Folketællingen i 1890 viste, at Forholdstallet skulde være 21,500, gav Regeringen endelig efter og foreslaaede et Lovforslag, som fuldt ud fyldestgjorde Grundlovens Bud. Selvsølgelig gif Folketinget ind paa dette Grundlag, men ønskede det ændret i Retning af en mere ligelig Fordeling af Kredsenes Folketal. Denne Fordeling blev vedtagen her i Tinget

med 48 Stemmer mod 18, og Forslaget blev sendt til Landstinget ved 3dje Behandling med 60 Stemmer mod 3. Hvis nu Landstinget var gaaet ind paa det Grundlag, som saaledes baade Regeringen og Folketinget vare enige om — selv om Folketinget ønskede nogle Ændringer deri — vilde der maasse være kommet en Overenskomst til Stede, og Sagen være endt, men i Stedet derfor kaldede Landstinget fuldstændig det Forslag, som Regeringen og Folketinget vare blevne enige om (Afbrydelse af Gad) — ja i alt Fald det Grundlag, hvorpaa de vare blevne enige. I Stedet derfor vedtog Landstinget et Forslag, der gif tilbage til den Tanke, der tidligere var søgt gennemført af Regeringen, men som atter og atter var afvist af Folketinget, nemlig blot en mindre Forøgelse, saaledes at Forholdet i Virkeligheden blev som 1—20,000, og det er jo dog stik imod Grundloven. Regeringen optog imidlertid Forslaget, og saaledes foreligger det nu for os. Men det er ikke blot med Hensyn til Antallet, at Forslaget er i Strid med Grundloven, det er ogsaa Tilfældet med Hensyn til Fordelingen af de enkelte Kredse. Grundloven har ganske vist ikke den Bestemmelse, der stod i Udkastet af 1848, at der skulde være et vist Antal i hvert Distrikt, men dette blev kun forandret, fordi man vilde have et vist Spillerum mellem de enkelte Kredse efter deres geografiske Fordeling for at lette Udøvelsen af Valgretten. Saaledes blev f. Eks. Langeland, naagt den havde et større Folketal end Forholdstallet, gjort til een Kreds, for ikke at tvinge Vælgernes til at skulle rejse over Søen til et andet Valgsted, og i de tyndt befolkede Egne af Sylland, hvor man altsaa havde en lang Afstand til Valgstederne, blev Folketallet sat mindre end Forholdstallet. Desnaagtet er der dog endnu Kredse i Sylland, hvor man har 4—6 Deel til Valgstedet. Men det er i øvrigt klart af de grundlovgivende Forsamlingers Forhandlinger, ligesom det ligger i selve den almindelige Valgrets Natur, at man da gif ud fra, at i Almindelighed skulde enhver Mand have lige politisk Ret, hvad enten det var i By eller paa Land, kun at man, hvor der var ganske særlige Forhold, kunde gøre Undtagelser deraf. I tidligere Aar har da ogsaa Regeringen, naar den har forelagt sine Forslag, søgt at følge bestemte Regler for at undgaa enhver Vilkaarlighed. Saaledes har der været Forslag, der bestemte, at naar en Kreds havde halvanden Gang Forholdstallet eller derover, saa skulde den deles, eller at, naar en Overøvrighedskreds ud over det Folketal, der tilkom den efter Kredsenes Antal, havde saa meget, at der deraf kunde dannes en eller